

Otevřené prohlášení k veřejné architektonické soutěži o návrh SH BEČOV – PŘÍKLADNÁ OBNOVA HRADU, PŘÍLEHLÝCH OBJEKŤŮ A AREÁLU, Ú.O.P. LOKET

Vypsání veřejné architektonické soutěže na Obnovu hradu Bečova bylo veřejností pozitivně vnímáno jako posun v přístupu památkové péče k otevření se směrem ke spolupráci na komplexní tvorbě a ochraně kvalitního architektonického prostředí, jejíž by měla být památková péče součástí. Zároveň měl být výsledkem prvním zadáním veřejné zakázky tohoto typu prostřednictvím veřejné architektonické soutěže, tak jak je to dávno běžné v sousedních vyspělých zemích.

Vývoj soutěže bohužel vyústil ve výsledek opačný.

V soutěži jsme získali 1. místo s návrhem obsahujícím mimo jiné novou kapli sv. Maura, která byla jak odborníky, tak veřejností velmi pozitivně hodnocena. Soutěžící A. T. Girsu, který se umístil na 2. místě, však veřejně prohlásil, že odmítá toto rozhodnutí poroty akceptovat a následně účelově podal množství námitek proti soutěži, počínaje zpochybněním architektonické kvality vítězného návrhu a konče námitkami formálního charakteru, s deklarovanou připraveností v případě neuznání námitek porotou pokračovat u Úřadu pro hospodářskou soutěž. To vše s vědomím, že realizace obnovy hradu Bečova je financována z dotačních zdrojů, o které může v případě nevyčerpání v letošním roce v důsledku zrušené soutěže přijít.

Porota se na základě námitek A. T. Girsu znovu sešla v upraveném složení a nad již neanonymními návrhy rozhodla o vyloučení našeho návrhu ze soutěže na základě formálního nedostatku – numerické chyby v přiloženém odhadu nákladů. Závazný limit však překročen nebyl, v propočtu jsou obsaženy rezervy a v závěrečné deklaraci návrhu byla potvrzena cílová závazná částka. V návrhu A. T. Girsu je stejný nedostatek - chyba v odhadu nákladů, spočívající v chybějící položce, v jeho případě však porota přijala „vysvětlení“, návrh nevyloučila a nově mu přidělila vítězství v soutěži.

Průběh soutěže a postup poroty považujeme za nepřijatelný především z následujících důvodů:

- Uznání formální námítka numerické chyby v odhadu nákladů ve fázi soutěže jako důvodu vyloučení ze soutěže
Smyslem architektonické soutěže je nalézt nejkvalitnější architektonický návrh. Určení budoucích pořizovacích nákladů má být pouze kvalifikovaným orientačním odhadem, který má jen základní informativní povahu a měl by sloužit k tomu, aby případně upozornil na řešení, která jsou zjevně nereálná. Jeho podrobnost a tedy možná odchylka musí přibližností odpovídat stupni dokumentace, tj. v tomto případě studii. Dle vyjádření ČKA neměla v tomto případě být námitka zohledněna. V případě Bečova byl navíc stavební objem a částky za realizaci i projekční práce předem dány. Návrh MCA kromě toho vzhledem k objemu stavebních zásahů zjevně patřil k návrhům v soutěži finančně nejuspěšnějším a není nákladnější než návrh A. T. Girsu.

- Nevyloučení A. T. Girsu

Pokud byla námitka chyby v odhadu nákladů přijata jako důvod vyloučení ze soutěže, musely být vyloučeny i všechny ostatní návrhy, které obsahovaly chybu v odhadu nákladů, tedy včetně A. T. Girsu.

- Zásadní porušení podmínky účasti v soutěži z hlediska nezávislosti poroty

Mezi členy poroty se nacházel jeden bezprostřední podřízený Ing. arch. Girsy v zaměstnaneckém poměru. Toto porušení je zvláště závažné v případě druhého rozhodování nad již neanonymními návrhy.

Pokud bychom k věci přistupovali jako A. T. Girsu, podali bychom nyní oficiálně výše uvedené námítka k soutěži, následně Úřadu pro hospodářskou soutěž, který by se případem určitou dobu zabýval (zatímco na SH Bečov by nemohly být zahájena celková obnova mimořádné památky a z časových důvodů by tak byly ohroženy finanční prostředky obnovy) a následně by námítka vzhledem k jejich závažné povaze s velkou pravděpodobností přijal a soutěž zrušil.

Rozhodli jsme se námítka proti soutěži nepodat, protože považujeme za nejdůležitější hrad Bečov samotný a možnost pokračování jeho obnovy, kterou by patová situace případného zrušení architektonické soutěže na dlouhou dobu mohla zablokovat.

Výsledkem původně oceňované soutěže je však nyní precedenční signál, že soutěž lze „vyhrát“ i takovýmto způsobem a také, že směřování památkové péče k hledání objektivní kvality architektonického návrhu obnovy zůstává i nadále otázkou. Smutným výsledkem pro Bečov pak je, že namísto citlivého, duchovní hodnotě odpovídajícího umístění středověkého relikviáře s ostatky sv. Jana Křtitele, sv. Maura a dalších světců v sakrálním prostředí nové „kaple“, tak bude v jejím místě - dnešní proluce - vestavba veřejných toalet za náklady srovnatelné s náklady na kapli a relikviář bude jeho duchovnímu významu neodpovídajícím způsobem instalován v „obývacím pokoji“ Pluhovských domů. Došlo tak k absenci úcty k vnitřnímu obsahu památky jak relikviáře, tak místa a veřejnost přišla o příležitost duchovně prožít setkání s relikviářem v relevantním prostoru, tak jak tomu bývalo v minulosti, namísto umístění relikviáře bez formy odpovídající smyslu, prezentujícího jej jako předmět pouhé uměleckořemeslné hodnoty.

Vzhledem k dosavadnímu průběhu a způsobu rozhodování v otevřené a anonymní architektonické soutěži, kterou považujeme přes to přese všechno za správný způsob zadávání veřejných zakázek, a to i v případě obnovy nemovitého kulturního dědictví, umožňující – mimo jiné – i přístup novým řešením a mladým architektům, se obracíme na profesní instituci s podnětem, aby se věcí zabývala a učinila nezbytná rozhodnutí, která architektonickým soutěžím vrátí důvěryhodnost a podpoří jejich pořádání na zdravých profesních základech.

Miroslav Cikán a Pavla Melková, MCA atelier, v Praze dne 09. 05. 2013